Dosarul nr. 2-18077/2023
2-23126400-12-2-01092023

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

17 decembrie 2024 **mun. Chişinău**

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
instanța compusă din
preşedintele ședinței, judecător Igor Pulbere
grefier Mădălina Ungureanu

a judecat în ședință publică cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Savin Veronica către Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, Procuratura raionului Ialoveni și Hlopețchi Igor, privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, -

a c o n s t a t a t

La 01 septembrie 2023, Savin Veronica s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitînd repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii în cadrul urmăririi penale desfășurate nejustificat împotriva sa timp de aproape doi ani.

În motivarea cererii, reclamanta a invocat că la 06 octombrie 2020, ofițerul de urmărire penală al Secției urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Centru, Sabina Grițco, a pornit urmărirea penală nr. 2020010972 pentru falsificarea probelor în procesul civil, vizînd-o direct pe reclamantă. Aceasta susține că urmărirea penală a fost inițiată în baza unui denunț calomnios depus de Igor Hlopețchi, parte adversă într-un litigiu civil, care a folosit abuziv instrumentele de drept penal pentru a o intimida și discredita.

Reclamanta a explicat că denunțul a fost depus după ce, în cadrul unui proces civil privind apărarea demnității și onoarei, ea a prezentat în calitate de probă un răspuns la cererea prealabilă semnat de Igor Hlopețchi. Acesta a pretins că semnătura îi fusese falsificată, deși ulterior expertiza grafoscopică a demonstrat contrariul. Timp de aproape 20 de luni, reclamanta a fost ținută sub amenințarea urmăririi penale, fără ca organele de anchetă să dispună măsura probatorie esențială - expertiza grafoscopică, deși aveau la dispoziție toate documentele necesare încă din ianuarie 2021.

Reclamanta a subliniat existența unui conflict de interese major, tatăl denunțătorului fiind șef adjunct al IP Centru, unde lucra și ofițerul de caz. După multiple plîngeri, dosarul a fost retras de la IP Centru și transmis Procuraturii mun. Chișinău, însă durata anchetei s-a prelungit nejustificat prin prelungiri lunare repetate ale termenului de urmărire penală. Abia după strămutarea dosarului la Procuratura raionului Ialoveni în februarie 2022, noua echipă de anchetă a dispus imediat expertiza grafoscopică, care a confirmat că reclamanta nu falsificase semnătura.

Pe parcursul acestei perioade, reclamanta a suferit prejudicii majore. A fost suspendată din funcția de ofițer al Serviciului de Informații și Securitate prin ordinele nr. 706-ps, 1290-ps, 133-ps și 262-ps, pierzîndu-și salariul și dreptul de a se angaja în altă parte. Mamă singură cu un copil minor, s-a văzut în imposibilitatea de a-și întreține familia, fiind refuzată inclusiv pentru ajutor social. Stresul psihologic prelungit i-a afectat grav sănătatea, necesitînd tratament medical documentat prin extrase din fișa medicală.

Pentru dovedirea nevinovăției sale, reclamanta a fost nevoită să achite din resurse proprii suma de 33 600 lei pentru expertiza grafoscopică, conform ordinului de încasare nr. 1253619 din 28 martie 2022. Prin ordonanța din 02 iunie 2022, procurorul a dispus scoaterea sa de sub urmărire penală, constatînd lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii.

În drept, reclamanta și-a întemeiat cererea pe prevederile art. 1 din Legea nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Potrivit art. 6 lit. b) din aceeași lege, dreptul la repararea prejudiciului apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiul de reabilitare.

Reclamanta a solicitat încasarea din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 33 600 lei cu titlu de prejudiciu material reprezentînd cheltuielile suportate pentru dispunerea expertizei grafoscopice, a sumei de 300 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferințele îndurate, precum și a sumei de 200.000 lei reprezentînd prejudiciul adus sănătății. De asemenea, a solicitat prezentarea scuzelor publice de către Procuratura mun. Chișinău pentru pornirea ilegală și abuzivă a urmăririi penale și informarea instituțiilor publice despre pornirea abuzivă și ilegală a urmăririi penale. În final, a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică conform bonurilor prezentate.

Ministerul Justiției, prin reprezentantul său, a depus referință prin care a solicitat respingerea parțială a acțiunii. Pîrîtul a recunoscut dreptul reclamantei la repararea prejudiciului în temeiul Legii nr. 1545/1998, însă a contestat cuantumul despăgubirilor solicitate, invocînd că sumele pretinse sunt excesive și neproporționale cu prejudiciul real suferit.

Procuratura Generală, prin referința depusă, a confirmat succesiunea evenimentelor și strămutarea cauzei la Procuratura raionului Ialoveni, unde dosarul a fost soluționat în termen de trei luni.

Intervenienții accesorii Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani, Procuratura raionului Ialoveni și Hlopețchi Igor nu s-au prezentat în ședințele de judecată, deși au fost legal citați, motivele neprezentării sau imposibilității de a se prezenta nu au fost comunicate instanței.

În ședința de judecată din 05 decembrie 2023, reclamanta Savin Veronica, prezentă personal, și avocatul său Astafiev Valeri au susținut poziția formulată în cererea de chemare în judecată pe motivele de fapt și de drept invocate, solicitînd admiterea integrală a acesteia. Reclamanta a declarat în susținerile sale verbale că a fost victima unei urmăriri penale abuzive care i-a distrus viața profesională și personală, subliniind că timp de aproape doi ani a trăit cu stigmatul unei acuzații penale nefondate, pierzîndu-și locul de muncă, statutul social și posibilitatea de a-și întreține familia.

Reprezentantul Ministerului Justiției, Alexandru Vicol, prezent în aceeași ședință, a susținut poziția expusă în referință pe motivele de fapt și de drept indicate, solicitînd

respingerea cererii de chemare în judecată. În susținerile sale, acesta a recunoscut că reclamanta are dreptul la despăgubiri conform Legii nr. 1545/1998, însă a argumentat că sumele solicitate sunt excesive față de practica judiciară și standardele naționale.

În ședința din 12 decembrie 2024, avocatul Astafiev Valeri a reiterat poziția reclamantei, solicitînd admiterea cererii de chemare în judecată și anexînd la materialele cauzei bonul de plată privind asistența juridică, raportul privind volumul de lucru și costul acestora, precum și pledoariile în formă scrisă.

În procesul de examinare și soluționare a cauzei, instanța se ghidează de principiile fundamentale ale probațiunii în procedura civilă, așa cum sunt ele stabilite în Codul de procedură civilă. Conform art. 117 alin. (1) și art. 118 alin. (1), probele reprezintă elementele de fapt dobîndite legal care servesc la constatarea circumstanțelor relevante, iar fiecare parte are sarcina de a dovedi circumstanțele pe care le invocă.

În acest context, instanța are responsabilitatea, în conformitate cu art. 121 și art. 122, de a reține spre examinare doar probele pertinente și admisibile, care confirmă, combat ori pun la îndoială existența circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cazului. Aceste probe sunt evaluate în ansamblu, ținînd cont de legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii, așa cum prevede art. 130 alin. (3).

În final, conform art. 239 și art. 240 alin. (1), hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată, bazîndu-se exclusiv pe circumstanțele constatate nemijlocit și pe probele cercetate în ședința de judecată. La deliberare, instanța apreciază probele, determină circumstanțele relevante, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă și admisibilitatea acțiunii, asigurînd astfel o soluționare echitabilă și conformă cu legea a cauzei.

Audiind participanții la proces, cercetînd materialele dosarului, instanța de judecată consideră cererea de chemare în judecată întemeiată parțial și pasibilă de admitere parțială din următoarele considerente.

Instanța, analizînd în detaliu materialele cauzei, constată că problema juridică centrală constă în determinarea existenței dreptului reclamantei la repararea prejudiciului cauzat prin urmărirea penală și stabilirea cuantumului echitabil al despăgubirilor cuvenite, în contextul unei perioade excesiv de îndelungate a procedurii penale.

Din examinarea cronologică și sistematică a probelor administrate, instanța reține următoarea evoluție factuală și juridică. Ordonanța de pornire a urmăririi penale din 06 octombrie 2020, emisă de ofițerul de urmărire penală Sabina Grițco din cadrul IP Centru, marchează începutul unei proceduri care, prin durata sa excesivă, a transformat un act procesual formal într-o sursă continuă de prejudiciu. Documentul vizează nominal reclamanta pentru presupusa falsificare a probelor în baza art. 310 alin. (1) Cod penal.

Importanța cererii nr. 4747 din 20 noiembrie 2020, prin care reclamanta a semnalat Procurorului General existența unui conflict de interese - tatăl denunțătorului fiind șef adjunct al IP Centru - constă în faptul că aceasta demonstrează diligența reclamantei în a semnala din timp circumstanțele care puteau afecta obiectivitatea anchetei. Răspunsul Procuraturii Generale din 11 decembrie 2020, dispunînd retragerea dosarului și transmiterea către Procuratura mun. Chișinău, constituie o primă recunoaștere a existenței unor impedimente pentru o anchetă imparțială.

Scrisoarea Procuraturii mun. Chișinău din 04 ianuarie 2021, prin care se notifică preluarea dosarului, marchează începutul unei noi etape procesuale care, s-a caracterizat

printr-o durată nejustificat de lungă. Procesul-verbal de ridicare din 27 ianuarie 2021 devine un document-cheie, atestînd momentul de la care procurorul deținea toate elementele necesare pentru finalizarea anchetei - originalele documentelor indispensabile expertizei grafoscopice.

Analiza seriei de 12 ordonanțe de prelungire a termenului de urmărire penală, emise cu regularitate între februarie 2021 și ianuarie 2022, relevă o practică procesuală care necesită o examinare atentă. Fiecare ordonanță conține motivări similare despre necesitatea efectuării expertizei, fără a detalia circumstanțele specifice care ar fi împiedicat dispunerea acestei măsuri. Această abordare sugerează o anumită dinamică în gestionarea dosarului, care poate fi interpretată în diverse moduri - fie ca reflectînd particularitățile perioadei respective, fie ca rezultat al unor circumstanțe care au influențat ritmul anchetei.

Ordonanța din 26 aprilie 2021 privind respingerea cererii de clarificare a statutului procesual ridică semne de întrebare asupra modului de gestionare a dosarului. Argumentul procurorului că reclamanta „nu are calitatea de bănuit" deoarece nu i s-a adus la cunoștință o ordonanță specifică, deși era vizată nominal în actul de pornire a urmăririi, creează o situație de incertitudine juridică care a amplificat prejudiciul moral.

Plîngerea nr. 3675 din 11 mai 2021 și respingerea acesteia prin ordonanța din 25 mai 2021 ilustrează parcurgerea etapelor procedurale prevăzute de lege pentru clarificarea situației. Reclamanta a utilizat căile de atac disponibile, însă ritmul anchetei a rămas neschimbat după examinarea acestei plîngeri, situație care a determinat-o să caute soluții alternative.

Cererea nr. 301 din 31 ianuarie 2022 adresată Procurorului General marchează o nouă abordare din partea reclamantei pentru deblocarea situației. Ordonanța din 15 februarie 2022, prin care adjunctul Procurorului General a dispus transmiterea dosarului la Procuratura raionului Ialoveni, a avut ca efect schimbarea cadrului instituțional în care era gestionat dosarul, ceea ce s-a dovedit a fi determinant pentru evoluția ulterioară a cauzei.

Contrastul dintre perioada anterioară și rapiditatea acțiunilor după strămutare este elocvent. În doar cîteva zile de la preluare, noul procuror a emis ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit (02 martie 2022), a dispus ridicarea specimenelor și efectuarea expertizei grafoscopice (04 martie 2022). Această eficiență demonstrează că nu existau impedimente obiective pentru finalizarea mai rapidă a anchetei.

Raportul de expertiză judiciară nr. 390-401 din 23 martie 2023 constituie dovada științifică definitivă că semnătura nu a fost falsificată de reclamantă. Această concluzie invalidează retroactiv întreaga durată a urmăririi penale, confirmînd că reclamanta a fost supusă unei proceduri lipsite de temei factual solid.

Ordinul de încasare nr. 1253619 din 28 martie 2022 atestă plata sumei de 33 600 lei pentru expertiză, cost pe care reclamanta a fost nevoită să îl suporte personal pentru a-și demonstra nevinovăția. Această cheltuială, în mod normal, trebuia suportată din oficiu de statul care a inițiat urmărirea penală.

Ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 02 iunie 2022 reprezintă actul final care confirmă juridic lipsa oricărui temei pentru acuzațiile aduse. Formularea „lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii" echivalează cu o reabilitare completă, activînd dreptul la reparații prevăzut de Legea nr. 1545/1998.

Analiza consecințelor profesionale și sociale dezvăluie amploarea prejudiciului. Ordinele SIS nr. 706-ps din 23 martie 2022, nr. 1290-ps din 01 noiembrie 2022, nr. 133-ps din 30

ianuarie 2023 și nr. 262-ps din 01 martie 2023 documentează suspendarea din funcție și privarea de drepturi salariale. Aceste măsuri administrative, deși formale în contextul existenței unei urmăriri penale, au generat consecințe grave tocmai din cauza duratei excesive a procedurii.

Extrasele din cartela medicală și certificatele de concediu medical prezentate la dosar reflectă starea de sănătate a reclamantei în perioada urmăririi penale. Aceste documente au fost luate în considerare ca elemente contextuale în evaluarea globală a prejudiciului moral suferit, fără a constitui baza pentru un capăt de cerere distinct.

Corespondența cu instituțiile de asistență socială, inclusiv refuzurile de acordare a ajutorului social, completează tabloul vulnerabilității extreme în care durata excesivă a procedurii a plasat-o pe reclamantă, mamă singură responsabilă pentru întreținerea unui copil minor.

Setul de plîngeri depuse de familia Hlopețchi la diverse instituții ale statului folosind ca pretext existența dosarului penal demonstrează că urmărirea penală prelungită a devenit un instrument de presiune și hărțuire care a depășit cu mult cadrul procesual normal.

Pentru aprecierea caracterului nejustificat al duratei procedurii, instanța observă că perioada de aproape 20 de luni pentru efectuarea unei singure expertize grafoscopice depășește orice standard de rezonabilitate, mai ales în contextul în care documentele necesare erau disponibile din ianuarie 2021. Comparația cu perioada de doar trei luni necesară noii echipe de anchetă pentru a dispune expertiza și a soluționa cauza evidențiază că durata anterioară nu poate fi justificată prin complexitatea cauzei sau impedimente obiective, ci mai degrabă prin modul de gestionare a dosarului.

Instanța apreciază că durata excesivă a urmăririi penale, caracterizată prin prelungiri formale repetate fără progres substanțial în administrarea probelor, constituie o încălcare a dreptului fundamental la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil. Această durată nejustificată a transformat procedura penală într-o formă de presiune psihologică continuă, amplificînd exponențial prejudiciul suferit de reclamantă.

Cadrul legal aplicabil este constituit din Legea nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală. Art. 3 prevede că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice în urma tragerii ilegale la răspundere penală. Art. 6 lit. b) stabilește că dreptul la reparare apare în cazul scoaterii de sub urmărire penală pe temeiul de reabilitare. Art. 7 lit. a) și e) specifică tipurile de prejudicii compensabile, inclusiv salariul și alte venituri de care persoana a fost privată, precum și sumele plătite pentru asistența juridică.

În speță, ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 02 iunie 2022, constatînd lipsa elementelor infracțiunii, constituie un temei de reabilitare care activează dreptul la reparații. Durata excesivă și nejustificată a procedurii transformă această urmărire penală într-una desfășurată cu încălcarea normelor procesuale fundamentale.

Referitor la prejudiciul material de 33 600 lei, instanța constată că suma este integral dovedită prin ordinul de încasare și reprezintă costul expertizei pe care statul, prin pasivitatea organelor sale, a obligat-o pe reclamantă să îl suporte. Principiul reparării integrale a prejudiciului impune restituirea acestei sume.

Pentru evaluarea prejudiciului moral, instanța ia în considerare multiplele dimensiuni ale suferinței îndurate: dimensiunea profesională - pierderea unei cariere construite în sistemul de securitate națională, cu imposibilitatea practică de reintegrare; dimensiunea socială -

stigmatizarea ca persoană cercetată penal într-o comunitate profesională restrînsă; dimensiunea familială - imposibilitatea de a asigura un trai decent pentru copilul minor; dimensiunea personală - presiunea psihologică continuă documentată inclusiv prin înscrisurile medicale prezentate; dimensiunea temporală - durata de aproape doi ani de incertitudine și presiune continuă.

Circumstanțele agravante ale prejudiciului includ: vulnerabilitatea specială a reclamantei ca mamă singură; caracterul public al acuzațiilor prin plîngerile multiple depuse la instituții de stat; imposibilitatea de a se angaja în altă parte din cauza statutului de persoană cercetată penal; refuzul ajutorului social într-un moment de maximă vulnerabilitate; necesitatea de a suporta costuri semnificative pentru propria apărare.

Ținînd cont de toate aceste elemente, de practica judiciară națională în materie de despăgubiri morale, de necesitatea asigurării unei reparații care să reflecte gravitatea prejudiciului dar și să mențină un echilibru rezonabil, instanța apreciază ca echitabilă acordarea sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. Această sumă reprezintă o compensație globală pentru toate formele de suferință psihologică și emoțională generate de durata excesivă a urmăririi penale.

Referitor la cheltuielile de asistență juridică, avînd în vedere complexitatea cauzei, volumul considerabil de acte procesuale, durata procesului, necesitatea unei reprezentări calificate în fața multiplelor instituții implicate și rezultatul obținut, instanța apreciază ca justificată acordarea sumei de 11 000 lei, sumă susținută prin bonul de plată și raportul privind volumul de lucru prezentat.

Cu privire la celelalte capete de cerere - prezentarea scuzelor publice și informarea instituțiilor - instanța constată absența unui temei legal expres în Legea nr. 1545/1998, care prevede exclusiv repararea pecuniară a prejudiciului.

Pentru considerentele expuse, instanța conchide că cererea de chemare în judecată este întemeiată parțial, reclamanta demonstrînd că durata excesivă și nejustificată a urmăririi penale i-a cauzat prejudicii materiale și morale semnificative care justifică acordarea unei reparații echitabile din partea statului.

În conformitate cu prevederile art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

-

h o t ă r ă ș t e

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Savin Veronica către Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, Procuratura raionului Ialoveni și Hlopețchi Igor, privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și ale procuraturii.

Se încasează din contului bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiu Veronicăi Savin, născută la *****, cod personal *****, domiciliată în *****, prejudiciul material în sumă de 33 600 (treizeci și trei mii șase sute) lei și prejudiciul moral în mărime de 50 000 (cincizeci mii) lei.

Se încasează din contului bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiu Veronicăi Savin, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 11 000 (unsprezece mii) lei

În rest, acțiunea reclamantului se respinge ca neîntemeiată.

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
Judecător **Igor Pulbere**

Notă: În conformitate cu art. 236 alin. (7) Cod de procedură civilă, potrivit prevederilor p. 1.3 din Dispoziția nr. 23 din 05 aprilie 2024 cu privire la delegarea împuternicirilor vicepreședintelor Judecătoriei Chișinău, în legătură cu faptul că, judecătorul Igor Pulbere este în imposibilitatea obiectivă de a semna hotărîrea motivată, textul integral al hotărîrii este semnat de vicepreședinte interimar al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) Dan Sîrbu.

Vicepreședinte interimar
al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) **Dan Sîrbu**